

зміну фокусу і об'єкту зацікавленості. Таким чином, азарт може мати двоякий вплив на процес прийняття рішень. У випадку конструктивного азарту цей вплив, зазвичай, є позитивним, оскільки він спонукає до пошуку нових варіантів вирішення поставленої задачі і підвищує лабільність психіки, активізуючи креативне мислення. Тоді як у випадку деструктивного азарту вплив завжди негативний – людина зациклюється на об'єкті підвищеного інтересу, що призводить до неправильної оцінки ситуації та, відповідно, нерациональних дій. Відтак, з огляду на викладене, виглядає цікавим та доцільним детальне емпіричне дослідження психологічного впливу стану азарту на людську діяльність загалом і процес прийняття рішень зокрема.

Лукошина А. С., Голубєва М. О.

ДО ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ СТУДЕНТСТВА

ВСТУП. Особливу цікавість як для минулої так і сучасної наукової психолого-педагогічної сфери становить вивчення проблеми обдарованості особистості, у тому числі й лінгвістичної обдарованості [1; 2; 8]. Вивченням таких явищ як здібності, обдарованість, талант протягом довгих років займалися як вітчизняні, так і зарубіжні фахівці.

Виклад основного матеріалу. Базове поняття для нашої наукової розвідки – «обдарованість». Розробкою теорій, що включали в себе це поняття опікувалися: Г. Айзенк, С. Берт, Д. Богоявленська, Д. Гілфорд, Л. Терстоун, Е. Торндайк, Е. Торренс та інші. Низка науковців присвятила власні дослідження лінгвістичній обдарованості: М. Рум'янцева, Д. Ліференко, О. Ігна, Х. Вагнера (Н. Wagner), К. Річардсона (С. Richardson), К. Тіррі (К. Tirri) [3]. У «Психологічному словнику» В. Синявський, О. Сергеєнкова пишуть, що обдарованість – феномен

«природно високого рівня розвитку здібностей людини, від якого залежить можливість досягнення великого успіху у виконанні тієї чи іншої діяльності» [5, с. 188]. В. Войтко лаконічно визначав обдарованість як високий рівень розвитку схильностей та задатків індивіда [6, с. 108]. На думку цього автора, обдарованість буває загальною та спеціальною, далі він писав, що оскільки спеціальна обдарованість «виявляється у конкретних психічних процесах, розрізняють моторну, сенсорну, перцептивну, інтелектуальну обдарованість тощо» [6, с. 108]. В. Шапар пише: «Обдарованість – якісно своєрідне сполучення здібностей, що забезпечує успішність виконання діяльності» [7, с. 289]. Цей автор наводить п'ять різних визначень обдарованості, де вказує на зв'язок цього феномену із загальними здібностями індивіда, його задатками, розумовим потенціалом, або інтелектом, а також талановитістю.

Поштовхом до розвитку психологічних досліджень у сфері лінгвістичної обдарованості стала концепція множинного інтелекту Г. Гарднера. Цей науковець виокремлює вісім типів інтелекту, у цій низці є й лінгвістичний інтелект. Говорячи про останній, Г. Гарднер зазначає, що це є вербальною обдарованістю або мовною компетентністю. До лінгвістичної обдарованості можна віднести уміле використання слів, експериментування зі словами, вербальна майстерність (слухання, читання, письмо, ораторські виступи).

Із пізнавальної точки зору Н. Лавриченко зазначає, що лінгвістична обдарованість це: «вищий за середній рівень здатності індивідів опановувати мову як знаково-символічну систему» [3, с. 106].

М. Тадеєва та І. Голубєва у своїй науковій роботі «Визначення лінгвістичної обдарованості та її структурних елементів» на стор. 291 подають таку дефініцію. Лінгвістична обдарованість це – «такий вид спеціальної обдарованості, який є результатом взаємодії трьох характеристик: підвищеного рівня лінгвістичного інтелекту, лінгвістичної

креативності та мотивації до лінгвістичної діяльності (наполегливості до вирішення лінгвістичних завдань)».

Однак деякі науковці (М. Якимчук і М. Козяр), описуючи лінгвістичну обдарованість, не поділяють цю точку зору. Вони вважають, що до структури лінгвістичної обдарованості, входять чотири компоненти [4, с. 19].

Висновки. Проаналізувавши багатофакторні визначення лінгвістичної обдарованості, а також беручи до уваги особливості її структури, можна констатувати, що це явище є широким поняттям. Лінгвістична обдарованість стосується мовних здібностей та мовної компетентності особистості.

На думку деяких науковців, основними структурними елементами лінгвістичної обдарованості є лінгвістичний інтелект, лінгвістична креативність та мотивація до лінгвістичної діяльності.

Недостатньо дослідженим залишається питання, як обдароване лінгвістично студентство ЗВО проявляє ці свої здібності під час лінгвістичної діяльності у процесі взаємодії із іншомовними медіа-продуктами.

Список використаних джерел

1. Корніяка О. М. Деякі особливості оптимізації розвитку і корекції комунікативної компетентності педагогів і психологів // *Наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України* / За ред. академіка С. Д. Максименка. Київ, 2013. Вип. 40.
2. Корніяка О. М. Психологія розвитку комунікативної компетентності на різних етапах професійного становлення особистості // *Наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України* / За ред. академіка С. Д. Максименка. Київ, 2012. Вип. 39.
3. Лавриченко Н. М. Розвиток лінгвістичної обдарованості // *Вісник Глухівського нац. ун-ту ім. О. Довженка. Сер.: Педагогічні науки*. 2019. Вип. 2. С. 103-111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2019_2_1
4. Ласкова-Ярмоленко А. О. Лінгвістична обдарованість як важливий аспект у формуванні інтелектуальної еліти України. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=iRYo6oEAAAAJ:mVmsd5A6BfQC

5. Психологічний словник /Авт.-уклад. В. В. Синявський, О. П. Сергєєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ : Науковий світ, 2007. 27 с.
6. Психологічний словник / За ред. В. І. Войтка. Київ,1982.
7. Шапар В. Б. Сучасний психологічний словник. Харків : Прапор, 2007. 640 с.
8. Lozova O., Lytvynenko O. Semantic Indicators of Personal Orientation in the Narratives of Adolescents with Deprivation of Verbal. URL: Development <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2021-30-1-114-138>

Макаренко Н.Г.

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ЗАГРОЗИ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ З РФ: НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Драматична практика обстоювання суверенності України свідчить, що ефективність дій та поведінка охоронців державного кордону значною мірою залежить як від політичних рішень і дій верховної влади, так і від низки об'єктивних та суб'єктивних чинників. Прикордонники змушені виконувати професійні завдання в умовах загрози з боку сепаратистів і потенційних правопорушників, недостатньої або невизначеної інформації, дефіциту часу та високої відповідальності за результати служби.

Центром наукових досліджень професійного вигорання в Україні (керівник, професор С. Д. Максименко) визначено, що вказане вигорання є «реакція, яка виникає внаслідок довготривалих професійних стресів середньої інтенсивності» й водночас підсумком третьої стадії перебігу стресового процесу, для якої характерний стійкий і не контрольований рівень збудження [1].

Професійне вигорання є динамічним процесом, котрий виникає та відбувається відповідно до дії механізму розвитку стресу й характеризується наявністю всіх його трьох фаз процесного перебігу: 1)